

Nr 10.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 15 december 1944 (nr 779) om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor.

Genom en den 25 februari 1949 dagtecknad proposition, nr 96, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Förordning
angående fortsatt giltighet av förordningen den 15 december 1944 (nr 779)
om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor.

Härigenom förordnas, att förordningen den 15 december 1944 om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor, vilken gäller till och med den 30 juni 1949,¹ skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1950.

Enligt förordningen den 15 december 1944 om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor (nr 779; ändr. nr 714/1946) — vilken enligt förordningen den 30 juni 1948 (nr 416) gäller t. o. m. den 30 juni 1949 — skall å daghjälp, som utgives från erkänd arbetslöshetskassa, utgå kristillägg med 75 öre för varje dag, för vilken daghjälp erhålles. Det sammanlagda beloppet av daghjälp och kristillägg må dock icke överstiga sju kronor om dagen. De i 20 § 1—3 mom. arbetslöshetskasseförordningen givna s. k. överförsäkringsreglerna skola tillämpas även å kristillägg, därvid kristillägget i första hand drabbas av nedsättning eller indragning. Statsbidrag till kristillägg utgår med tilläggets hela belopp.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, har i propositionen anfört följande:

»Avsikten med kristilläggets införande var att utan ökning av avgifterna inom den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen återställa det ursprungliga förhållandet mellan de från nämnda försäkring utgående förmånerna och den allmänna arbetslöshetshjälpens understödsbelopp, vilket

¹ Se SFS 1948: 416.

förhållande rubbats genom att sistnämnda understöd efter krigsutbrottet 1939 vid flera tillfällen höjts. Från denna utgångspunkt bestämdes beloppet av kristillägget till 75 öre för dag med hänsyn till att för en väsentlig del av kassamedlemmarna en höjning av daghjälp med detta belopp erfordrades för att den önskade relationen mellan understöden från de erkända arbetslöshetskassorna och kontantunderstöden från arbetslöshetsnämnderna skulle uppnås.

Den 9 maj 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt dåvarande arbetsmarknads-kommissionen att i samråd med socialstyrelsen verkställa en allmän översyn av gällande grunder för kontantunderstödens beräkning i syfte att åstadkomma en lämplig anpassning mellan de erkända arbetslöshetskassornas och arbetslöshetsnämndernas understödsverksamhet ävensom mellan dessa båda hjälpformer och övriga socialhjälpformer. Vid denna översyn borde också frågan om kontantunderstödens dyrortsgradering upptagas till prövning. I den samtidiga propositionen nr 256 till 1947 års riksdag uttalade föredragande statsrådet, att jämväl bestämmelserna om kristillägg å daghjälp borde bli föremål för omprövning vid denna översyn.

I anledning av ifrågavarande utredningsuppdrag framlade arbetsmarknadsstyrelsen, på vilken utredningsarbetet överförts, i mars 1948 ett förslag till provisorisk förbättring av kontantunderstöden från arbetslöshetsnämnderna. Detta förslag anmäldes för 1948 års riksdag genom propositionen nr 249. Det förutsattes härvid, att under det fortsatta utredningsarbetet borde undersökas i vad mån höjningen av kontantunderstödsbeloppen borde inverka på utformningen av bestämmelserna om daghjälp och tilläggen därå. Den föreslagna provisoriska förbättringen av kontantunderstödsbeloppen godkändes av riksdagen (skrivelse nr 410).

I propositionen nr 263 till 1948 års riksdag med förslag till förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 15 december 1944 (nr 779) om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor uttalade jag, att enär arbetsmarknadsstyrelsen dittills blott framlagt provisoriskt förslag rörande maximibeloppen för kontantunderstöd, bestämmelserna om kristillägg å daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa borde i oförändrat skick förlängas att gälla även under budgetåret 1948/49. Jag förutsatte därvid, att den i det föregående omnämnda utredningen skulle bedrivas så skyndsamt, att på densamma grundat förslag rörande storleken av kristillägget å daghjälp skulle kunna föreläggas innevarande års riksdag. Kungl. Maj:ts förslag antogs av riksdagen (skrivelse nr 403).

I skrivelse den 30 september 1948 har arbetsmarknadsstyrelsen hemställt, att styrelsen måtte befrias från ifrågavarande utredningsuppdrag och att detta i stället måtte överlämnas åt särskilda sakkunniga. Sedermera har uppdragits åt en särskild utredningsman att inom socialdepartementet fortsätta utredningen.

Vid anmälan till årets statsverksproposition av frågan om anslag till kristillägg till erkända arbetslöshetskassor (femte huvudtiteln, punkt 48), då resultatet av utredningsarbetet ännu icke förelåg, uttalade jag, att jag icke var beredd att innan utredningen slutförts taga ställning till frågan huruvida tillräckliga skäl funnes för att i nuvarande läge framlägga förslag, som innebure en ändring av bestämmelserna om kristillägg. Jag framhöll vidare, att det funnes anledning att senare återkomma till denna fråga, enär nu gällande bestämmelser ägde tillämpning endast t. o. m. den 30 juni 1949 och spørsmålet om kristilläggen följaktligen måste underställas riksdagen under innevarande års vårsession. Emellertid fann jag lämpligt, att medelsbehovet beräknades med utgångspunkt från antagandet att kristillägg även under nästa budgetår komme att utgå enligt nu gällande regler.

Det behöver ej framhållas hur viktigt det är att förhållandet mellan ersättningsbeloppen från de erkända arbetslöshetskassorna och arbetslöshetsnämndernas kontantunderstöd är sådant, att kassornas arbete icke försvåras. Med hänsyn till den rådande ekonomiska situationen är jag dock icke f. n. beredd att tillstyrka någon höjning av kristillägget å daghjälpn från arbetslöshetskassorna eller någon annan sådan ändring avseende marginalen mellan här ifrågavarande hjälpformer, som medför ökade statsutgifter. Härtill kommer att den i det föregående omnämnda utredningen fortfarande icke är slutförd. Med hänsyn till det anförda synas de nuvarande bestämmelserna om kristillägg å daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa böra i oförändrat skick förlängas att gälla även under nästa budgetår.»

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda förslaget och får därför hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 24 mars 1949.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Norman, Wistrand, Sten, Hermansson, Nils Elowsson, Uhlén, Wahlund och Sunne;

från a n d r a kammaren: herrar Hellbacken, Jacobsson i Igelsbo, fröken Höjer, herrar Levin, Jönsson i Lund, Carlsson i Bakeröd, Svensson i Göteborg och fru Ewerlöf.